

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Philippi Ecclesiae Eystettensis XXXIX. Episcopi. De
Eivsdem Ecclesiae Divis Tvtelaribvs. S. Richardo. S.
Willibaldo. S. Wvnibaldo. S. Walpvrga. Commentarius
nunc primum evulgatus**

Philipp <Eichstätt, Bischof>

Ingolstadii, 1617

XXII. De morte, scriptis, festo & Reliquiis S. VWillibaldi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70477](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70477)

Ego N. scholaris Academia Ingolstadiensis, Eystettensis Diæcesos ab hac hora à Christiana Catholica fide non desiciam, & omnia, ac singula, qua in Bulla Pij IV. in quam nuper iuravi, continentur, constanter vsque ad extremum vita spiritum me per gratiam Dei seruaturum promitto, spondeo, ac iuro.

Inuidiosissimum item Imperatorem nostrum Dominum Matthiam I. & successorem eius quemlibet, ritè ad præscripta Bulla aurea electum, caput Imperij agnoscam, ab eoque non desiciam, caueboque perquam diligenter in negotiis, & causis omnibus, ut à crimine læsæ maiestatis absim. Legatos quoque utriusque tam Ecclesia, quam Imperij Monarcha honorificè tractabo, & decentem illis honorem impendam. Non ero in consilio, causa, tractatu, vel factu, ut vitam, aut membrum perdat. Neque persuaderi me patiar, ut cum Imperij hostibus coniungar, aut Imperatoria Maiestati palam reclamantibus inuoluar.

Quilibet ad manum Magnifici Domini Rectoris dicat:

EGO IURO.

CAPVT XXII.

De morte, scriptis, festo & Reliquiis
S. Willibaldi.

Mror, Trithemium in opere de viris Illustribus Ordinis S. Benedicti bis posuisse Willibaldum, quasi geminum crediderit; semel lib. 2. cap. 25. his verbis. *Willibaldus Monachus & Presbyter, discipulus B. Bonifacij Moguntini Archiepiscopi & Martyris, vir in diuinis scripturis eruditus, & secularium literarum non ignarus, ingenio clarus, & disertus eloquio: non mi-*

nus religionis honestate, quàm doctrina venerabilis: scripsit ad Lullum Archiepiscopum successorem S. Bonifacij, vitam & passionem eius, librum unum. Fertur & alia ingenij sui monumenta reliquisse, quæ in manus meas non venerunt. Claruit anno Domini septingentesimo septuagesimo.

Iterum lib. 3. ca. 187. Willibaldus I. Episcopus Eistettensis, à B. Bonifacio ordinatus, filius Regis Anglorum Richardi, cum patre & fratre regnum terrenum contemnens, pro amore Christi peregrinus factus, multis effulsit virtutibus. Hic cum esset quinque annorum, in monasterio, quod Waldheim vocatur, traditus est: in quo multum proficiens, vir doctus & sanctus euasit. Post plures verò annos patriam deserens, venit Romam, ac deinde Hierosolymam: visitatis quæ multis sanctorum locis, tandem Monachus Casinensis efficitur, decimo peregrinationis sue anno. Tandem à Gregorio Papa Tertio in auxilium Bonifacio Archiepiscopo dirigitur, & in Eistettensis Ecclesia presulem consecratur. Eius vita scripta est. Claruit anno Domini septingentesimo quadragesimo. Cuius festum octauo Idus Iulij colitur.

Hæc Trithemius; quæ non immeritò suspicionem iniiciant, Trithemium duos Willibaldos statuisse. In Catalogo tamen Illustrium scriptorum Germaniæ vnus & idem Trithemio Willibaldus est is, qui vitam S. Bonifacij scripsit, & primus Eystettensis Episcopatus honorem adeptus est. Audi Trithemium. Willibaldus Presbyter S. Bonifacij, & Monachus diuini Patris Benedicti, frater S. Valpurgis Virginis & Abbatissa Heydenheimensis, ac postea Episcopus Eystettensis, vir doctus atque sanctissimus, ingenio promptus, & dulcis eloquio, scripsit, iubente S. Lullo, Moguntino post Bonifacium Archiepiscopo, vitam eiusdem sanctissimi martyris Bonifacij lib. II. & quasdam, ut fertur, ad deuotos seruos Dei epistolas. Claruit sub
Pipino

Pipino patre Caroli Magni Imperatoris. Anno Domini DCC. LX.

Eadem fermè verbatim Trithemius in Catalogo scriptorum Ecclesiasticorum, nisi quod Willibaldum nominat *Scotum*, cum Scotus non fuerit, siue Scotum accipias pro Hiberno, siue pro septentrionali Albionis seu Britanniae incola, quia Anglus seu Anglosaxo fuit, ut suo loco probauimus. Ex scriptis ergo S. Willibaldi Trithemius nihil vidisse videtur præter vitam S. Bonifacii quam in duos libros diuidit, cum vita Bonifaciana à S. Willibaldo scripta, vnico libro comprehendatur & absoluatur.

Quid verò Balæus? Omissis conuiciis quibus beatum Willibaldum impetit, *Willibaldus Denonius*, inquit, *ex illustribus tam Orientalium, quàm Occidentalium Anglorum ortus familiis, Bonifacii discipulus ac nepos, magno sub eo labore ad artium humanarum studia se totum conferebat. Ingenium habebat, Historiographorum testimonio, omnibus Musarum redolentiis apertum, memoriamque non infelicem. Protulit Willibaldus ad Lullum tunc Moguntinensem Archiepiscopum, vitam Venesfridi Bonifacii lib. 1. vitam Valpurgæ sororis lib. 1. Epistolas ad Monachos li. 1. Feruntur & alia; sed illa non vidi. Vidisti ergo vitam S. Walpurgis scriptam à Willibaldo, eiusdemq; ad Monachos Epistolas? Dic, oro, bona fide, si quæ tamen bona fides in te est, vidistine prædicta opuscula?*

Scriptit Willibaldus *non ineleganti sanè stylo*, inquit Centuriatores Cent. 8. c. 10. *Vitam Bonifacii, librum vnum, quem ante editionem Lullus & Megengādus inspexerunt & approbarunt. De vita Valpurgæ librum vnum, & epistolas plures ad Monachos. Certum est auté Commentarium illū de vita S. Bonifacii elaboratum esse à Wil-*

libaldo, cum iam ad Episcopale culmen euectus esset; quia post Martyrium S. Bonifacii scripsit. Cur ergo in Titulo se nominat *Presbyterum*? Puto id studio submissionis accidisse. Quanquam satis se Episcopum fuisse declarat, quando Lullum & Mengozum seu Megingandum *Coepiscopos* suos appellat. Scripsit Willibaldus hanc de S. Bonifacio lucubrationem rogatus Episcoporum, quibus illam dedicat; praesertim Lulli Archiepiscopi. De quo Manuscriptus Codex apud Serarium lib. 3. rerum Moguntiacarum. *Audiens beatus Lullus S. Bonifacii Martyrium, studuit quatenus hoc insinuare viro sancto & docto Coepiscopo suo in Enchiridio Willibaldo, rogando, ut magistri ipsorum vitam, cuius ipse opera plenius nosset, stylo dignaretur annotare, ne ipsorum negligentia, tanta Ecclesia lucerna sub modio celaretur, sed magis supra candelabrum posita, cunctis post futuris hominibus lumen vitae ostenderet. Quod idem sanctus Praesul. Willibaldus diligenter adimpleuit.*

Laudant Centuriatores Cent. VIII. cap. 10. Lullum, quod Willibaldum ad vitam Bonifacii scribendam excitavit. Quod mihi mirum accidit, cum res gestae a S. Bonifacio ipsis subinde stomachum non modo moueant, sed & propemodum euertant, quas proinde vel suae quietis & incolumitatis gratia, altissimo silentio prorsus obrutas fuisse optare debebant, quam commendare Lullum, quod eas a Willibaldo publica lucubratione propalari voluerit.

Hec iam commentatus fueram, cum Ecce incido in *Sidera illustrium & sanctorum virorum, qui Germaniam praesertim Magnam olim gestis rebus ornarunt; quae denuo accendit & lucere fecit R. P. Christophorus Brouerus notiter, qui in Notis ad S. Bonifacii & S. Gregorij vitam in-*
dubium

dubium reuocat, num vita S. Bonifacij, quæ S. Willibaldi nomine circumfertur, ex officina S. Willibaldi prodierit; idque non sine verisimilibus argumentis, nam scriptor iste in prologo, & cap. I. dicit, se de S. Bonifacio litteris mandare, quæ ab aliis acceperit; quæ verò ipse viderit, vel notarit; meminisse nulla; quod non videtur quadrare in S. Willibaldum, discipulum sancti Bonifacij, & tot annorum contubernalem, qui rerum à S. Bonifacio gestarum pars magna fuit.

Sed responderi potest, Willibaldum ideo non professum esse, quod etiam visa ab se litteris mandare vellet, quia credebat, nemini dubium fore, quin hoc facturum esset, utpote multorum annorum discipulus, & rerum gestarum oculatus testis.

II. Non est credibile S. Willibaldum ignorasse, quoties & quando S. Bonifacius Romam iuerit, & à quo Romano Pontifice Episcopus ordinatus sit. Auctori iste dicit Bonifacium prima in urbem itione salutasse Gregorium (Papam) à primo secundum, vulgo dictum Iuniorem. Et tertia profectioe ait Bonifacium iam Archiepiscopum eidem Gregorio II. presentatum, quæ temporū ratio haud admittit; & à Gregorio III. Archiepiscopum creatum esse, ex Ludgero dilucidè liquet.

Verum hæc obiectio hanc lucubrationem S. Willibaldo non eripit: nam quæ leguntur cap. IX. ubi de tertia Romam profectioe sermo est; non de Gregorio II. sed de III. accipi debent. Verba Auctoris sunt ista. *Ubi post immensam itineris vastitatem, Domino Apostolico Gregorio Iuniori secundo presentaretur, benignè ab illo susceptus est.* Vbi non ait Auctor, Gregorio II. sed; Gregorio Iuniori secundo; quia primus Iunior Gregorius, erat

erat Gregorius Secundus, & Gregorius Iunior Secundus, erat Gregorius Tertius, qui Iuniores dicti respectu ad S. Gregorium Magnum & primū habito; id etiam planum fit ex cap. X. ubi Canisiana editio isthęc. *Misus à sancto & venerabili sedis Apostolica Pontifice Gregorio Iuniore, à primo, secundo, & à Gregorio Secundo Iuniore, cum primo Tertio. Vbi manifestè vides Gregorium III. appellari Iuniorem Secundum. Desinit igitur difficultas, quæ Gregorij Secundi nomen ingerebat.*

III. S. Bonifacius cap. 6. oblatam à S. Willibrordo ordinationem recusans, excusationis loco Canonis normam allegasse traditur, quia quinquagesimi anni nēdum plenè atatem attingisset. Quis verò Canon quinquagesimum ætatis annum requirit? *fo*

IV. Ibidem nominat Bonifacium Gregorium II. virum sanctæ recordationis, cum necdum mortuus esset. Sed responderi potest, hæc verba non à S. Bonifacio prolata, sed scriptorem intuitu ad sua tempora, quando iam obierat Gregorius Secundus, phrasi illa vsurum esse.

V. Ait scriptor iste S. Bonifacium XXXVI. annis, mensibus VI. diebus VI. Episcopatum tenuisse. Quod non concinit, si anno DCC. XXII. vel DCC. XXIII. Episcopatu inauguratus est. Sed hoc facile expeditur, si dicas, Willibaldum annos Episcopatus Bonifacij improprie & proprie dicti computasse ab anno DCC. XVIII. vel DCC. XIX.

VI. Willibaldus vix de se scripsisset illud cap. 10. Duos bonæ industriæ viros ad ordinem Episcopatus promouit Willibaldum & Burckhardum. Sed responderi potest etiam viros Sanctos aliquādo aliquid suam in laudem, etsi non ad suam, sed ad Dei laudem, protulisse. Testis sanctif-

fo Respondeo; Constitutiones Apostolicae Clementis Romani lib. 2. cap. 1. discrete præcipiunt, ut qui ad Episcopatus honorem cuncti, tur, non sit minor natu, quam annorum quinquaginta, quod ætas quodammodo iam iuueniles petulantias, & eorum, qui lo, vis sunt, obreptiones effugerit. Paulo post subditur: sit eruditus, & su sermonis exercitatus, ætate inclinante. Vide Francisci Turriani explanationem defensoriam in hunc ipsum Clementis locum. Hodie tamen communi iure & more ætas triginta annorum ad Episcopi dignitatem sufficit.

sanctissimus Apostolus Paulus qui in propriam commendationem cum alibi, tum 1. Thess. cap. 2. isthæc. *Vos testes estis & Deus, quam sanctè & iustè & sine querela vobis, qui credidistis, fuimus.*

Non diffiteor tamen obiectiones allatas dubitationem de Auctore iniicere posse. Verùm contra has suspiciones stat cōsensus manuscriptorum codicum, ex quibus vidi Rebdorfensem, & Hungarianum, & vnum vel alterum apud S. Gallum in Heluetia, qui omnes S. Willibaldi nomen præferunt, vt & ille, quo vsus est Serarius.

Additamentum Wicelianum de loco scriptionis huius non moramur, quia fictitium est, nec in codicibus manuscriptis compareret, vnde vnde Wicelius illud sumpserit aut deprompserit.

Festus dies S. Willibaldi agitur non VIII. Idus Iulij, vt scribit Trithemius, sed Nonis, hoc est VII. die Iulij, cum octauâ, quæ incidit in decimum quartum diem eiusdem mensis. Aichstadij, vt & in aliis nonnullis illius Dioceseos locis; non tantum in choro, sed & in foro dies festus est.

Communis persuasio, & domesticorum Annalium traditio habet, S. Willibaldum obiisse, & ad Superos abiisse anno Christi DCC. LXXXI. Ita etiam Philippus cap. 37. Sed grauem scrupulum iniicit Egilwardus, qui libro 2. de vita S. Burckhardi cap. 12. ait, S. Burckhardum vita functum anno Redemptoris DCC. XCI. & post decessum Burckhardi Meginandum XV. annis Episcopale solium tenuisse; & postea successorem sibi delegisse Bernvvelphum, cooperantibus sibi in ordinatione Lullo Metropolitano, & Willibaldo Eystettensi Episcopo. Ex quo sequitur Lullum & Willi-

Willibaldum non modò ultra DCC.XC. annum, sed multum ultra vixisse; cum tamen communis scriptorum consensus Lullum rebus humanis exemptum, tradat anno DCC. LXXXVI. vel certè sequenti DCC. LXXXVII. & Willibaldum, eo, quem paulò antea notauimus, anno; & licet quis diceret, vt habet Bruschius in Catalogo Episcoporum Herbipolensium; Megingandum anno DCC. XCIV. Episcopatu se abdicasse, *præsente VWillibaldo Eystettensi Episcopo*, id tamen constare nequiret, vt ex dictis manifestum est.

Quid ergo ad Egilvardum dicemus? Illud, opinor, plurimum potiore esse rationem, quam vnus, præsertim cum Egilvardus, nec Burckhardo nec Megingando coætaneus fuerit. Non ignoro esse, qui sanctum Willibaldum anno DCC. XCIV. è viuis excessisse scribant. Sed ij ferè sunt Auctores de triuio & pedanei, nec cum Egilvardi computo conciliari possunt. Adde, quod S. Ludgerus in commentariolo de S. Bonifacio & S. Gregorio disertè scribit, Wigbertum & Burckhardum, duos ex discipulis S. Bonifacij, prius è vitâ excessisse, quàm S. Bonifacius Martyrium subiret. At communior & certior sententia est, sanctum Bonifacium vitam pro Christo posuisse anno gratiæ DCC. LV. Oportet ergo ante hunc annum, vel si hoc anno, certè ante Martyrium S. Bonifacij Burckhardum vitam cum morte commutasse, quomodo ergo peruenit ad annum DCC. XCI. vt scribit Egilvardus? in cuius Commentario non tantùm hoc, sed & quædam alia à veritate prorsus abhorrentia insunt, siue hoc culpa ipsius Egilvardi, siue studio peruerso alicuius sciolj acciderit.

Cor-

Corpus S. Willibaldi Aichstadij in choro Willibaldino asseruatur & honoratur. Cuius tamen translata reliquia nunc Furnis seruantur, inquit Balæus Centur. 2. cap. 16. At non tote, ô bone, sed duntaxat portio quedam. Quod etiam de S. Walpurga dictum esto; de quo admonere nō supersedit Molanus in sanctorum Belgij *Indiculo*, idque ne quis deciperetur narratione quorundam, qui rem ita referunt, vt quis existimare possit, totas Reliquias Furnos deportatas esse; quod à vero alienum est; Facta est hæc portionum de Reliquiis S. Willibaldi, S. Wunibaldi & S. Walpurgis translatio anno Domini DCCC. LXX. quo tempore Otkerus seu Otkarius VI. Eystettenensis Episcopus Cathedralam Willibaldinā moderabatur. Quanquam in rebus gestis huius Episcopi alium sit de his reliquiis in Flandriam missis, silentium. Balduinus cognomento Ferreus tunc Flandriam imperio tenebat. Sub quo etiam corpus S. Donatiani Archiepiscopi Remensis Brugas Flandricas trāslatum est, anno gratiæ DCCC. LXIII.

CAPVT XXIII.

*De canonizatione & translationibus
S. Willibaldi.*

 Ommunis sententia habet S. Willibaldum Canonizatum esse à Leone VII. Pontifice Max. qui pontificatum iniit anno Redemptoris DCCC. XXXVI. eundemq; vita functus deseruit anno DCCC. XXXIX. cum sedisset annis tribus, & sex mensibus. Hoc ergo tempore, quod cōtinetur annis istis, S. Willibaldum Cælicum nume-